

**Національний університет біоресурсів і
природокористування України**

Юридичний факультет

Кафедра теорії та історії держави і права

**Студентський науковий гурток «Клуб юних
теоретиків»**

**Студентський науковий гурток «Дискусійний
клуб «De jure!»**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

учасників

XVI ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО- ПРАКТИЧНОЇ ОНЛАЙН-КОНФЕРЕНЦІЇ «ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ ОЧИМА МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ»

16 листопада 2023 р.

м. Київ

УДК: 340:167.1:378.2

**Матеріали XVI Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції
«Проблеми юридичної науки очима молодих науковців»**

П.78

**Проблеми юридичної науки очима молодих науковців : зб. наук. пр. XVI
Всеукр. наук.-практ. онлайн-конф. (м. Київ, 16 листопада 2023 р.) / Укладачка:
Віра Качур. К., 2023. 234 с.**

У збірнику подані наукові здобутки учасників, що присвячені
проблемам юридичної науки.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

**За зміст наукових матеріалів відповідальність несуть їх автори та
наукові керівники**

Карулін Олександр

студент 4 курсу юридичного факультету
Національного університету біоресурсів
і природокористування України (м. Київ)

Моніторинг екосистеми України*

Нині Україна стикається з серйозними екологічними викликами через воєнний конфлікт. Від початку російської агресії в 2022 році Україна зазнала

---

* Наукова керівниця – професорка кафедри аграрного, земельного та екологічного права імені академіка В.З.Янчука Національного університету біоресурсів і природокористування України Людмила Міхневич

значних збитків для навколишнього середовища. Оцінка руйнувань та наслідків війни для здоров'я людей, екосистем та економіки ще потребує ретельного вивчення. Вже зараз ми можемо говорити про більше 300 випадків екоциду: підриви складів паливно-мастильних матеріалів, сховищ нафтопродуктів з відповідними наслідками для довкілля; авіаудари по підприємствах, які використовують небезпечні хімічні речовини у виробництві; пошкодження та руйнування очисних споруд; вилив стоків у наші водойми; пошкодження ґрунтового покриву; горіння лісів – особливо на територіях природнозаповідного фонду. Так, у відповідності із Моніторингом, який здійснює Державна екологічна інспекція України, на 20 травня 2023 року загальна сума збитків по земельних, водних ресурсах, морським водам та атмосферному повітрю склала 1 трильйон 961 мільярд 527 мільйонів 642,778 тисячі гривень [1, с. 15].

Очевидно, що Україна стикається з багатогранною екологічною кризою, яка матиме довгострокові наслідки. Саме тому, вже зараз, слід належним чином подбати про ефективну систему моніторингу стану довкілля, яка б дозволила підсумувати реальний об'єм завданої шкоди довкіллю аби вжити найефективніших заходів, уникнути подальшого погіршення ситуації та щоб відновити екосистеми до безпечного стану як для людини, так і для дикої природи.

Без належного моніторингу навколишнього середовища неможливо визначити точну міру проблеми та прийняти ефективні заходи для зменшення антропогенного впливу. Система моніторингу навколишнього середовища надає об'єктивні дані про рівень забруднення, вимірює показники якості повітря, води, ґрунту та інших параметрів довкілля. Ці дані є основою для прийняття рішень щодо зменшення антропогенного навантаження та впровадження екологічної політики. Крім того, система моніторингу навколишнього середовища є необхідною для забезпечення здоров'я населення. Забруднення повітря шкідливими речовинами, такими як сажа, оксиди азоту та сульфати, можуть призводити до збільшення випадків захворювань дихальної системи та серцево-судинних захворювань. Моніторинг якості води дозволяє виявляти наявність шкідливих речовин, які можуть бути причиною отруєння та захворювань. Таким чином, система моніторингу навколишнього середовища є актуальною і необхідною для забезпечення сталого розвитку та збереження природних ресурсів. Вона дає можливість отримувати об'єктивні дані, аналізувати їх та приймати обґрунтовані рішення щодо захисту природи та здоров'я людей [2, с. 130].

Так, 20 березня 2023 року було прийнято Закон України № 2973-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо державної системи моніторингу довкілля, інформації про стан довкілля (екологічної інформації) та інформаційного забезпечення управління у сфері довкілля» [3]. Цей Закон визначає основні засади створення і функціонування державної системи моніторингу довкілля та її підсистем, загальнодержавної екологічної автоматизованої інформаційно-аналітичної системи забезпечення прийняття управлінських рішень і доступу до екологічної інформації та взаємодії її галузевих складових, закріплення принципу, згідно з яким інформаційні потреби управління в галузі охорони навколишнього природного середовища є основою для формування та функціонування державної системи

моніторингу довкілля, функціонування єдиної державної системи цивільного захисту, здійснення державної статистичної діяльності, ведення державного обліку у галузі охорони навколишнього природного середовища, ведення державних кадастрів природних ресурсів, нормування в галузі охорони навколишнього природного середовища, здійснення державного контролю у сфері охорони навколишнього природного середовища, а також планування і здійснення природоохоронної діяльності та відтворення цього принципу у відповідних актах галузевого законодавства, впорядкування та системне викладення термінів і положень щодо визначення екологічної інформації та механізмів забезпечення доступу до неї [4]. Проте, наразі він досі не набрав чинності.

Також, варто зазначити, що система моніторингу навколишнього середовища є комплексом технічних засобів та програмного забезпечення, що забезпечують збір, передачу та аналіз даних про стан навколишнього середовища [2, с. 131], тому використання інноваційних технологій є надзвичайно важливим фактом. Так, для ефективного функціонування системи можна застосувати інфраструктуру Інтернету речей (IoT), яка дозволяє підключати сенсори та пристрої до мережі Інтернет.

Впровадження IoT в цей процес має багато переваг, наприклад: IoT сенсори можуть працювати безперервно, збираючи дані з високою точністю та здатні надавати дані в реальному часі. Вони можуть вимірювати широкий спектр показників, включаючи температуру, вологість, рівень CO₂, рівень шуму, якість води та багато іншого; за допомогою IoT можна автоматизувати процес збору даних, що зменшує необхідність вручну виконувати цей процес, що знижує витрати на персонал та зменшує можливість помилок; отримувати дані в реальному часі, що дозволяє оперативно реагувати на небезпечні зміни в навколишньому середовищі; інформувати громадськість, тощо [5, с. 9-10].

Отже, відсутність належного моніторингу навколишнього середовища ускладнює визначення реального масштабу проблеми та розробку ефективних заходів для зменшення антропогенного впливу. Саме тому, вже зараз слід звернути увагу на погіршення екології, визначення «проблемних точок» для охорони навколишнього природного середовища уникнення подальшого погіршення ситуації та для відновлення екосистеми.

Також, надзвичайно важливо забезпечити необхідне обладнання, набути досвід та застосовувати нові технології, що дозволять ефективніше збирати дані та здійснювати дистанційний контроль за станом природного середовища, що вимагатиме забезпечення належного фінансування.

Література

1. Балега Р., Доктор Н. М. Екологічна ціна війни. Охоронна довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки: Зб. матеріалів II Всеукр. науково-практ. конф., м. Запоріжжя, 5 черв. 2023 р. Дніпро, 2023. С. 14–18. URL: <http://nmc-pto.zp.ua/wp-content/uploads/2023/06/Zbirnyk-materialiv-1.pdf#page=14> (дата звернення: 12.11.2023).

2. Манько К. Є., Ганшин Д. Г. Моніторинг навколишнього середовища. Проблеми та перспективи реалізації та впровадження міждисциплінарних наукових досягнень: матеріали V Міжнар. наук. конф., м. Івано-Франківськ, 9

черв. 2023 р. Європейська наукова платформа, 2023. С. 130-134. URL: <https://openarchive.nure.ua/server/api/core/bitstreams/512543f5-3f81-40e3-a47c-ba9d31e23f30/content> (дата звернення: 12.11.2023).

3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо державної системи моніторингу довкілля, інформації про стан довкілля (екологічної інформації) та інформаційного забезпечення управління у сфері довкілля: Закон України від 20.03.2023 р. № 2973-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2973-IX#Text> (дата звернення: 12.11.2023).

4. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо державної системи моніторингу довкілля»: Пояснюв. записка від 29 квітня 2022 року URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/CardByRn?regNum=7327&conv=9> (дата звернення 12 листопада 2023 року).

5. Бойко І. О. IoT система для моніторингу стану навколишнього середовища в реальному часі: автореф. Дипломний проект на здобуття ступеня бакалавра за освітньо-професійною програмою «Інформаційне забезпечення робототехнічних систем» спеціальності 126 «Інформаційні системи та технології» : 126. Київ, 2023. 78 с.